

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح برخی از مواد مربوط به قوانین تعزیرات حکومتی»

مقدمه

طرح حاضر متشکل از چهارده ماده، درصدد اصلاح برخی قوانین تعزیرات حکومتی است. ده ماده راجع به اصلاح قانون قاچاق کالا و ارز (۱۳۹۲)، دو ماده راجع به اصلاح قانون نظام صنفی (۱۳۹۲) و یک ماده راجع به قانون تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی (۱۳۶۷) می‌باشد. چنانچه ملاحظه می‌گردد عمده مواد این طرح در راستای اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز می‌باشد. در واقع به نظر می‌رسد مهمترین دغدغه تدوین کنندگان طرح حاضر اعمال برخی اصلاحات در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز با هدف کارآمدسازی هرچه بیشتر این قانون می‌باشد. شایان ذکر است که قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز با هدف رفع خلأهای قانونی در سال ۱۳۹۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است. با این حال چنانچه در مقدمه طرح نیز اشاره شده است پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون برخی موارد ابهام و ایراد در بستر اجرای این قانون ظهور و بروز نموده است که اصلاح و بازنگری و کارآمدسازی این قانون را ضروری می‌نماید. در این گزارش به بررسی مواد این طرح پرداخته می‌شود.

مشخصات طرح

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت:

۲۰۹

شماره چاپ:

۳۰۴

تاریخ چاپ:

۱۳۹۵/۸/۳

بررسی و ارزیابی مواد طرح

۱. در حال حاضر مطابق ماده (۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز به منظور سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت بر حوزه امور اجرایی و مبارزه با قاچاق کالا و ارز، ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز با ترکیب تعدادی از وزرا و برخی نهادهای دیگر با ریاست رئیس‌جمهور یا نماینده ویژه وی تشکیل می‌گردد. با عنایت به اینکه سازمان تعزیرات حکومتی به‌عنوان یکی از مهمترین نهادهای مرتبط با امر مبارزه با قاچاق کالا زیر نظر وزارت دادگستری فعالیت می‌نماید و پاسخگویی هر چه بیشتر وزارت دادگستری مستلزم اعطای اختیارات و وظایف بیشتر به این وزارتخانه می‌باشد، لذا به نظر می‌رسد پیشنهاد مطرح شده در ماده (۱) طرح حاضر که درصدد جایگزین کردن وزیر دادگستری به‌جای نماینده ویژه رئیس‌جمهور می‌باشد و با هدف ارتقای نقش و اثرگذاری و همچنین پاسخگویی وزارت دادگستری نسبت به امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز پیش‌بینی شده است قابل بررسی است.

معاونت پژوهش‌های
سیاسی - حقوقی
دفاتر: مطالعات حقوقی
مطالعات اقتصادی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۵۳۹۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۳/۷

۲. ماده (۴) این طرح با هدف توسعه صلاحیت سازمان تعزیرات در رسیدگی به کلیه پرونده‌های قاچاق اعم از جرم و تخلف مقرر می‌دارد: رسیدگی به کلیه پرونده‌های قاچاق کالا و ارز بجز موارد اخلاف در نظام

اقتصادی در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی قرار می‌گیرد. توضیح اینکه در حال حاضر صرفاً رسیدگی به پرونده‌هایی که مستوجب جریمه نقدی است و قانون مزبور آنها را تخلف نامیده است در صلاحیت سازمان تعزیرات است. مفاد این ماده با هدف ایجاد وحدت مرجع رسیدگی کننده در پرونده‌های قاچاق می‌باشد و بر این اساس به دنبال سرعت بخشیدن در رسیدگی‌ها می‌باشد البته ظرفیت‌ها و امکانات سازمان تعزیرات در خصوص توسعه صلاحیت آنها باید مدنظر قرار گیرد. شایان ذکر است برخی مواد دیگر این طرح از جمله مواد (۵)، (۶) و (۱۱) متعاقب پیشنهاد ماده (۴) پیش‌بینی شده است که در صورت تصویب این ماده، تصویب مواد مذکور نیز ضرورت خواهد داشت.

۳. ماده (۱۲) با هدف توسعه اختیارات بیشتر به شعب تعزیرات مقرر داشته است: شعب تعزیرات حکومتی برای رسیدگی به کلیه پرونده‌ها در محدوده صلاحیت خود دارای کلیه اختیارات قانونی قضات می‌باشند. اگرچه این پیشنهاد اصلاحی نیز در راستای تسهیل و سرعت بخشیدن به امر رسیدگی به پرونده‌های قاچاق می‌باشد با این حال باید توجه داشت که ممکن است این امر مورد ایراد شورای محترم نگهبان قرار گیرد.

۴. در ماده (۲) طرح، ارائه خدمات بانکی و بیمه‌ای و مالی به کالاهای فاقد شناسه و کد رهگیری جرم‌انگاری جزای نقدی برای این جرم پیش‌بینی شده است؛ در این رابطه به نظر می‌رسد با توجه به نوسان داشتن حجم و میزان کالاهای مزبور لازم است تعیین جزای نقدی براساس میزان و ارزش کالای مزبور به صورت شناور به‌عنوان مثال دو برابر تا سه برابر ارزش کالای مزبور مدنظر قرار گیرد و زمان اجرای ماده از تاریخ فعالیت سامانه‌های رسمی استعلام کد رهگیری باشد.

۵. در ماده (۳) طرح مقصود از عبارت «عذر موجه» مشخص نیست و ابهام دارد.

۶. در ماده (۱۰) طرح، الزام به امحای کلیه کالاهای قاچاق مکشوفه پیش‌بینی شده است. اگرچه امحای برخی کالاها به‌منظور تقویت تولید ملی قابل دفاع می‌باشد، اما در برخی موارد همچون مواد خوراکی و برخی اقلام ضروری به‌نظر می‌رسد می‌توان از تدبیر دیگری استفاده نمود و امحای این‌گونه کالاها با عنایت به نیاز شدید برخی اقشار نیازمند چندان مورد پذیرش نباشد.

۷. در ماده (۱۱) طرح؛ با هدف تمرکز هر چه بیشتر رسیدگی به تخلفات در سازمان تعزیرات، ماده (۷۲) قانون نظام صنفی اصلاح شده است که این اصلاح از جهت اینکه باعث تسهیل و سرعت در رسیدگی به تخلفات مزبور می‌شود مثبت ارزیابی می‌شود با این حال به‌نظر می‌رسد ماده اصلاحی از این جهت که مشخص نیست آیا ضرورتی به اخذ نظر کارشناسی صنف مربوطه وجود دارد یا خیر دارای ابهام است.

۸. در ماده (۱۴) طرح پیشنهاد شده است ماده (۱۱) قانون تعزیرات حکومتی امور بهداشتی و درمانی حذف شود، با عنایت به اینکه ماده (۱۱) قانون مذکور مقرر می‌دارد: «در مورد جرائم بهداشتی و درمانی کمیسیون تخصصی تشکیل گردد و بدو در مورد تشخیص تخلف بررسی و اظهارنظر نماید»، چنانچه کمیسیون مذکور حذف گردد و شعب تعزیرات حکومتی رأساً بتوانند به تخلفات بهداشتی و درمانی رسیدگی نمایند محل ایراد و اشکال خواهد بود. به‌نظر می‌رسد رسیدگی به تخلفات مذکور مستلزم جلب نظر کارشناس ذیصلاح می‌باشد.

جمع‌بندی

مبارزه مؤثر و کارآمد در برابر معضل قاچاق کالا به‌عنوان پدیده‌ای ضد تولید و اشتغال مستلزم رصد و بازبینی مستمر قوانین مربوطه می‌باشد چه اینکه با توجه به سود سرشار قاچاق کالا یقیناً مرتکبین با سوءاستفاده از ابهامات همواره درصدد یافتن خلأها و ابهامات قانونی از جمله ضعف ضمانت اجرای برخی مواد این قانون می‌باشند. لذا اگر چه در طرح حاضر موضوع تقویت ضمانت اجراها مورد توجه قرار نگرفته است، اما به‌نظر می‌رسد این امر ضروری و لازم می‌باشد. در هر صورت با توجه به موارد مندرج در این گزارش بررسی برخی احکام پیشنهادی در این طرح که عمده مواد آن راجع به اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز می‌باشد و در راستای تسریع در فرآیند رسیدگی‌ها و همچنین ارتقای نقش سازمان تعزیرات در فرآیند مقابله با قاچاق قابل ارزیابی است، مورد پیشنهاد است. شایان ذکر است با عنایت به اینکه در حال حاضر لایحه اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در دستور کار کمیسیون اقتصادی قرار دارد پیشنهاد می‌شود مفاد این طرح در چارچوب بررسی این لایحه مد نظر قرار گیرد.

